

การศึกษาสภาพปัจจุบันความต้องการจำเป็นและแนวทางการบริหารจัดการอาชีวศึกษา
เพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ยุคใหม่ในสถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 1*

A STUDY OF THE CURRENT CONDITIONS, ESSENTIAL NEEDS, AND GUIDELINES
FOR THE MANAGEMENT OF VOCATIONAL EDUCATION TO CREATE A MODERN
LEARNING SOCIETY IN SOUTHERN VOCATIONAL
EDUCATION INSTITUTIONS: REGION 1

¹สุธาสนี คงทอง Suthasinee Kongthong ²เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต Sowwanee Sikkhabandit

³ปัญญา ธีระวิทยเลิศ Panya Theerawitthayalert

^{1,2}มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ North Bangkok University, Thailand

³มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม Chandrakasem Rajabhat University, Thailand

Corresponding Author E-mail: Eve.kongthong@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันความต้องการจำเป็น และแนวทางการบริหารจัดการอาชีวศึกษาเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ยุคใหม่ในสถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 1 โดยมีวิธีวิจัย ได้แก่ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันความต้องการจำเป็นของการบริหารจัดการอาชีวศึกษาเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ยุคใหม่ในสถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 1 โดยใช้แบบสอบถามกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 223 คน โดยมีสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ PNI 2) ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการอาชีวศึกษาเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ยุคใหม่ในสถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 1 ด้วยแบบสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 9 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า 1) การบริหารจัดการอาชีวศึกษาเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ยุคใหม่ในสถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 1 มีสภาพปัจจุบันโดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง มีสภาพที่ควรจะเป็นโดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด และมีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นโดยรวมมีค่าเท่ากับ 0.43 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม มีค่าความต้องการจำเป็นสูงสุดเป็นอันดับแรก รองลงมา คือ ด้านการใช้เทคโนโลยีและการสื่อสาร ด้านพลวัตการเรียนรู้ ด้านการจัดการและการถ่ายทอดองค์ความรู้ และด้านการคิดเชิงระบบ ตามลำดับ 2) แนวการบริหารจัดการอาชีวศึกษาเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ยุคใหม่ในสถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 1 ได้แก่ องค์ประกอบของการบริหารจัดการอาชีวศึกษาเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ยุคใหม่ในสถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 1 ทั้ง 5 ด้าน คือ การคิดเชิงระบบ พลวัตการเรียนรู้ การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม การจัดการและการถ่ายทอดองค์ความรู้ การใช้เทคโนโลยีและการสื่อสาร และกระบวนการบริหาร (POLC) ได้แก่ การวางแผน การจัดองค์กร การนำ การควบคุม

คำสำคัญ: การบริหารจัดการ, สังคมแห่งการเรียนรู้ยุคใหม่, สถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 1

*Received: March 29, 2024, Revised: April 27, 2024, Accepted: April 27, 2024.

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของชุดงานวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ยุคใหม่ในสถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 1

Abstract

The purpose of this research article was to study the current conditions, essential needs and guidelines for managing vocational education to create a modern learning society in the Southern Vocational Education Institute: Region 1, with research methods including 1) studying the current conditions and essential needs of vocational education management to create a modern learning society in Southern Vocational Education Institute: Region 1 by using a questionnaire for a sample of 223 people, with statistics used in data analysis including percentage, mean, standard deviation, and PNI. 2) Study guidelines for vocational education management to create a modern learning society in Southern Vocational Education Institutions: Region 1 with group interviews with 9 key informants. Data were analyzed using content analysis. The results found that 1) Vocational education management to create a modern learning society in the Southern Vocational Education Institutions: Region 1, had the current condition overall with practices at a moderate level. There should be a condition where overall there should be practice at the highest level and the overall necessity index value was equal to 0.43. When considering each aspect, it was found that learning together as a team had the highest need value first, followed by the use of technology and communication, learning dynamics, management and knowledge transfer and systems thinking, respectively. 2) Vocational education management guidelines to create a modern learning society in the Southern Vocational Education Institute: Region 1, included the components of vocational education management to create a new era learning society in the Southern Vocational Education Institute: region 1 in all 5 aspects: systems thinking, Learning dynamics, Learning together as a team, Knowledge management and transfer, Use of technology and communication and management processes (POLC) including Planning, Organizing, Leading, and Controlling.

Keywords: Management, Modern Learning Society, Southern Vocational Education Institute: Region 1

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมโลก มุ่งเน้นการพัฒนาประเทศไปสู่เศรษฐกิจและสังคมฐานความรู้ (Knowledge-Based Economy/Society: KBE/KBS) โดยอาศัยช่องทางในการผลิต การจัดเก็บ การแพร่กระจายและการเข้าถึงความรู้ เป็นปัจจัยหลักของการพัฒนาประเทศ เป็นเหตุให้ประเทศไทยต้องปรับตัวขนานใหญ่ โดยจะต้องเร่งพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมให้เป็นปัจจัยหลักในการขับเคลื่อนการพัฒนาในทุกด้าน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย แต่ประเทศไทยมีข้อจำกัดหลายด้าน อาทิ คุณภาพคนไทยยังต่ำ แรงงานส่วนใหญ่มีปัญหาทั้งในเรื่ององค์ความรู้ ทักษะ และเจตคติ สังคมขาดคุณภาพและมีความเหลื่อมล้ำสูงซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการยกระดับศักยภาพการพัฒนา โครงสร้างประชากรเข้าสู่สังคมสูงวัย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2562 จำนวนประชากรวัยแรงงานลดลง และโครงสร้างประชากรจะเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2562)

จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ให้ความสำคัญกับการกำหนดทิศทางการพัฒนาที่มุ่งสู่การเปลี่ยนผ่านประเทศไทยจากประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่มีรายได้สูง มีความมั่นคง และยั่งยืน สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข และนำไปสู่การบรรลุวิสัยทัศน์ระยะยาว “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ของประเทศ ซึ่งในระยะ 5 ปี จะยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้เกิดการพัฒนาในทุกมิติมีการบูรณาการบนทางสายกลาง มีความพอประมาณ มีเหตุผล รวมถึงมีระบบภูมิคุ้มกันที่ดี สอดคล้องกับภูมิสังคม การพัฒนาทุกด้านมีคุณภาพ ทั้งมิติเศรษฐกิจ สังคม และระบบนิเวศน์ มีความสอดคล้องและพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน โดยการพัฒนาในมิติหนึ่งต้องไม่ส่งผลกระทบทางลบต่อมิติอื่นๆ รวมทั้งต้องมุ่งเน้นให้คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา สร้างความมั่นคงของชาติ พัฒนาคนทุกวัยให้เป็นคนดี คนเก่ง มีศักยภาพ และความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญในการเพิ่มศักยภาพ การแข่งขันทั้งในภาคการผลิต และภาคบริการ เพื่อสร้างความเข้มแข็งมีคุณธรรมจริยธรรม มีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อส่วนรวมนำไปสู่การสร้างสังคมที่พึงปรารถนา รวมถึงมีจิตอนุรักษ์ รักษา ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมอย่างถูกต้องและเหมาะสม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) ส่วนพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตราที่ 32 และ 34 ได้กำหนดให้มีสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในฐานะที่เป็นองค์กรระดับชาติรับผิดชอบงานการศึกษาด้านวิชาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาความซ้ำซ้อน สิ้นเปลืองและขาดการประสานในการใช้ทรัพยากรร่วมกัน รวมถึงการขาดเอกภาพในด้านนโยบาย และเป้าหมายรวมของประเทศในการพัฒนาศักยภาพของกำลังคนภายใต้สภาวะการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสภาพเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยีเพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานในระดับประเทศและภูมิภาค ถือได้ว่าเป็นภารกิจที่สำคัญอย่างยิ่งที่ส่งผลกระทบต่อ การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันระหว่างประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2552) และแผนการศึกษาชาติระยะ 20 ปี (2560 - 2579) ที่เป็นการวางกรอบเป้าหมาย และทิศทางการจัดการศึกษาของประเทศในการพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของคนไทยทุกช่วงวัยให้เต็มตามศักยภาพ สามารถแสวงหาความรู้ และเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยการขับเคลื่อนภายใต้วิสัยทัศน์คนไทยทุกคนได้รับการศึกษา และเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุขสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21 ประกอบกับประกาศกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ที่กำหนดว่า “ให้สถานศึกษา แต่ละแห่งจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยการกำหนดมาตรฐานการศึกษา

ของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับ และประเภทการศึกษา พร้อมทั้งจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้” ซึ่งมาตรฐานการอาชีวศึกษา ประกอบด้วย 3 มาตรฐาน 9 ประเด็นการประเมิน ดังนี้ มาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ การจัดการอาชีวศึกษาเป็นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้สำเร็จการศึกษา อาชีวศึกษาให้มีความรู้ มีทักษะ และการประยุกต์ใช้เป็นไปตามมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับการศึกษา และมีคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มาตรฐานที่ 2 การจัดการอาชีวศึกษา สถานศึกษามีครูที่มีคุณวุฒิการศึกษาและจำนวนตามเกณฑ์ที่กำหนด ใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และบริหารจัดการทรัพยากรของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพมีความสำเร็จในการดำเนินการตามนโยบายสำคัญของหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษา และมาตรฐานที่ 3 การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ สถานศึกษาร่วมมือกับบุคคล ชุมชน องค์กรต่างๆ เพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ มีการจัดทำนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ งานวิจัย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

นอกจากนั้น กระทรวงศึกษาธิการเห็นความสำคัญของทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จึงมีแนวนโยบายให้กับสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเพื่อขับเคลื่อนการอาชีวศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 คือ “การอาชีวศึกษากับการพัฒนาประเทศ” โดยกระทรวงศึกษาธิการให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาอย่างมาก อีกทั้งรัฐบาลก็มีนโยบายที่จะพัฒนาประเทศให้เป็นผู้นำในเอเชียและสามารถแข่งขันได้ระดับโลก ด้วยการลงทุนด้านเศรษฐกิจที่เข้มแข็ง ซึ่งต้องอาศัยกำลังคนที่มีสมรรถนะและทักษะการทำงานอย่างมีคุณภาพ การอาชีวศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในการสร้างแรงงานในสาขาต่างๆ ให้กับประเทศ เนื่องจากในปัจจุบันยังไม่สามารถผลิตกำลังคนได้เพียงพอต่อความต้องการของตลาดแรงงาน (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2552) ดังนั้น การดำเนินงานของพัฒนาอาชีวศึกษาครบทุกด้าน ตามศักยภาพและความเหมาะสมภายใต้กรอบของกฎหมาย โดยคำนึงถึงประโยชน์ของนักเรียนอาชีวศึกษาเป็นสำคัญ รวมทั้งมุ่งเน้นพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษอย่างเข้มข้น เพราะเป็นทักษะสำคัญในทุกสาขาอาชีพในยุคปัจจุบัน และฝึกฝนอาชีพในส่วนที่เป็นความต้องการเฉพาะในแต่ละสาขา ให้มีประสิทธิภาพและมีความยืดหยุ่นตามความต้องการและความจำเป็นของภาคธุรกิจในแต่ละด้าน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีความรู้ ความสามารถเป็นผู้นำสูง คือ มีและใช้ความรู้ ความสามารถ/ทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็นของผู้บริหารในการบริหารงานให้ประสบความสำเร็จ ผู้นำต้องได้รับการพัฒนาและการเสริมสร้างสมรรถนะครอบคลุมองค์ประกอบ 3 กลุ่ม คือ 1) ความรู้ (knowledge): ข้อมูล/สิ่งที่ถูกสั่งสม หรือความรู้เฉพาะด้านของผู้บริหาร 2) ทักษะ (skills): สิ่ง que ผู้บริหารกระทำได้ดี และฝึกปฏิบัติเป็นประจำจนเกิดความชำนาญ/ความเชี่ยวชาญ โดยเฉพาะทักษะที่สำคัญ สำหรับการแข่งขันในศตวรรษที่ 21 และ 3) คุณลักษณะส่วนบุคคล (personal characteristics or attributes): บุคลิกลักษณะประจำตัวที่ติดตัวมา องค์ประกอบทั้งสามกลุ่มเป็นคุณภาพภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ และเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผู้บริหารมีผลการบริหารงานสถานศึกษาที่ดีกว่าหรือสูงกว่ามาตรฐาน กล่าวคือ บุคลากรเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความเข้าใจชัดเจน มีทักษะและความสามารถในการประยุกต์ศาสตร์อย่างมีศิลป์ ส่งผลต่อการปฏิบัติงานในระดับต้นและส่งผล/ช่วยสร้างความสำเร็จในระดับองค์กรของตนแน่นอน โดยปัจจุบัน กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดคุณสมบัติของผู้บริหารสถานศึกษา คือ การมุ่งผลสัมฤทธิ์ การบริการที่ดี การพัฒนาตนเอง และการทำงานเป็นทีม การวิเคราะห์และสังเคราะห์ การสื่อสารและจูงใจ การพัฒนา

ศักยภาพบุคลากร การมีวิสัยทัศน์ และภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ปัจจัยที่จะช่วยสร้างความสำเร็จให้แก่สถานศึกษานั้นย่อมหนีไม่พ้นเรื่องของ การบริหารจัดการสถานศึกษาของผู้บริหารหรือระดับความสามารถของผู้บริหาร เป็นความสามารถของบุคลากรในการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการจัดการศึกษาในคุณลักษณะด้านความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) ลักษณะเฉพาะตัว (Attribute) พฤติกรรม (Behavior) ประกอบกันทำให้สามารถปฏิบัติงานหรือกิจกรรมต่างๆ ตามภาระหน้าที่และความรับผิดชอบที่เกิดขึ้นและบรรลุเป้าหมายตามที่ได้วาง อย่างไรก็ตามการจัดการเรียนการสอนยุคใหม่หรือในยุคการเปลี่ยนแปลงของการพัฒนาประเทศ ย่อมต้องมีการปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ ความรู้ความสามารถของผู้บริหารองค์กรจึงต้องได้รับการส่งเสริมและพัฒนาให้สอดคล้องกันด้วย (เรชา ชูสุวรรณ, 2550)

การศึกษาที่มีคุณภาพและมาตรฐานสำหรับประชากรเป็นกลไกหลักสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศจึงเป็นหน้าที่ของรัฐในการเพิ่มโอกาสและความเสมอภาคในการเข้าถึงการศึกษาของผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมายเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ โดยการพัฒนสถานศึกษาทุกแห่งให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เท่าเทียม และจัดให้มีระบบสนับสนุนและส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนของสังคมที่มีศักยภาพและความพร้อมเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) โดยพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศที่ถูกต้องและเป็นปัจจุบันในการบริหารจัดการและการตัดสินใจเชิงนโยบายที่ส่งผลต่อกลุ่มเป้าหมายทุกกลุ่มทั้งผู้เรียนและสถานศึกษาที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ รวมทั้งการใช้ประโยชน์จากระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการบริหารจัดการและการจัดการศึกษาที่เปิดช่องทางการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างไร้ขีดจำกัดเพื่อสร้างความเสมอภาคในการศึกษาเรียนรู้โดยไม่จำกัดรูปแบบ เวลา และสถานที่ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

สถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 1 เป็นสถาบันที่เกิดขึ้นตามมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พุทธศักราช 2551 มาตรา 13 โดยการรวมสถานศึกษาที่มีการจัดการศึกษาในระดับปริญญาตรีในเขตจังหวัดชุมพร จังหวัดสุราษฎร์ธานี จังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดพัทลุงรวม 11 แห่ง ซึ่งวิทยาลัยต่างๆ ในสถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 1 มีภารกิจที่ไม่เหมือนกันทั้งหมดและสถาบันมีภารกิจหลักที่สำคัญ คือ การผลิตและพัฒนาากำลังด้านวิชาชีพที่มีคุณภาพ การส่งเสริมการวิจัยและนวัตกรรม การบริการวิชาการวิชาชีพสู่สังคมชุมชน การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น การบริหารที่มีคุณภาพตาม การดำเนินการให้บรรลุผลตามภารกิจดังกล่าวจึงมีความจำเป็นในการบริหารจัดการที่ดีของวิทยาลัยในสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 1 ซึ่งแต่ละวิทยาลัยอาจมีบริบทและภารกิจที่แตกต่างกัน ดังนั้น รูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ยุคใหม่ มีความสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีรูปแบบเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการที่เหมาะสมเชื่อถือได้ และควรได้มาจากการศึกษาวิจัยและพัฒนาอย่างเป็นระบบ ผู้วิจัยในฐานะเป็นบุคลากรในสังกัดของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจึงมีความสนใจทำการวิจัยเพื่อสร้างรูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ยุคใหม่ของวิทยาลัยในสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 1 และจากการศึกษาข้อมูลในภาพรวมของวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษก จังหวัดสุราษฎร์ธานี ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง สาเหตุของปัญหาอาจสืบเนื่องมาจากครูขาดความรู้ความเข้าใจด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดผลประเมินผลมีส่วนทำให้คุณภาพการศึกษาต่ำไปด้วย ปัญหาด้านการบริหารงานวิชาการที่ไม่เป็นระบบ ขาดการมีส่วนร่วมของผู้ร่วมงานทุกฝ่าย รวมถึงทิศทางการบริหารจัดการของผู้บริหาร (วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษก, 2563) ดังที่

มัทนา วังนอมศักดิ์ (2550) ได้แสดงทัศนะไว้ว่า คุณสมบัติของผู้นำในอนาคตควรประกอบด้วย 1) ทักษะใหม่ ผู้นำยุคใหม่ต้องสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคคลมีความเข้าใจผู้อื่นสามารถติดต่อสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถบริหารจัดการความเปลี่ยนแปลงได้ 2) ความร่วมมือผู้นำยุคใหม่ต้องสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์ทั้งส่วนบุคคลและการทำงานเพื่อความคล่องตัวและความยืดหยุ่นในการทำงานร่วมกันทั้งภายในและระหว่างองค์กร 3) การปรับเปลี่ยนสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลง เช่น โครงสร้างองค์กรที่มีการส่งเสริมติดต่อสื่อสาร การประสานงาน และการทำงานร่วมกัน 4) ยึดหลักความยืดหยุ่น ยอมรับ และแสวงหาความท้าทาย 5) ใจกว้าง และปรับตัวเข้ากับสิ่งใหม่ ถ้ารับฟังความคิดเห็นหรือการทดลองทำสิ่งที่แตกต่างกันไม่ยึดติดกับแนวคิดหรือความรู้และความสามารถเดิมๆ 6) แสวงหาตัวอย่างศึกษาวิธีการทำงานของบุคคลที่ประสบความสำเร็จในการเป็นผู้นำแบบมีส่วนร่วมหรือผู้นำการเปลี่ยนแปลง เรียนรู้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการแสวงหาแนวทางการบริหารจัดการรูปแบบใหม่ๆ และสอดคล้องกับสาขาวิชา ของจันเตียว (2561) ที่ศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษา ประเภทช่างอุตสาหกรรม ภายใต้นโยบายประเทศไทย 4.0 พบว่า สภาพการบริหารสถานศึกษาและปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษา ประเภทช่างอุตสาหกรรมภายใต้นโยบายประเทศไทย 4.0 ตามกรอบการประเมินแบบชิป (CIPP Model) มี 4 ด้าน คือ 1) บริบทการอาชีวศึกษาช่างอุตสาหกรรม 4.0 2) ปัจจัยป้อนคุณลักษณะผู้บริหาร 3) กระบวนการ และ 4) ผลผลิตความสำเร็จของการบริหาร นอกจากนี้ปัญหาที่เกิดจากจากระบบการบริหารจัดการการศึกษาที่มีทรัพยากรจำกัด มีปัจจัยหลายอย่างที่ไม่สามารถควบคุมและเปลี่ยนแปลงได้ แต่ปัจจัยหนึ่งที่สามารถควบคุมและเปลี่ยนแปลงได้ คือ การเร่งพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลให้การจัดการศึกษาในสถานศึกษาให้มีประสิทธิผลอย่างยั่งยืนในที่สุด (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) และจากการศึกษาข้อมูลในภาพรวมของวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษก จังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งอยู่ในวิทยาลัยอาชีวศึกษาภาคใต้ 1 ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง สาเหตุของปัญหาอาจสืบเนื่องมาจากครุขาดความรู้ความเข้าใจด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดผลประเมินผล มีส่วนทำให้คุณภาพการศึกษาต่ำไปด้วย ปัญหาด้านการบริหารงานวิชาการที่ไม่เป็นระบบ ขาดการมีส่วนร่วมของผู้ร่วมงานทุกฝ่ายรวมถึงภาวะผู้นำของผู้บริหาร (วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษก, 2563)

จากสาเหตุของปัญหาข้างต้นจะเห็นได้ว่า ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญต่อการบริหารการจัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษาให้มีคุณภาพ รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงในยุคใหม่ ผู้วิจัยในฐานะรองผู้อำนวยการฝ่ายแผนงานและความร่วมมือเล็งเห็นความสำคัญของการบริหารการจัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษาจึงสนใจทำวิจัย เรื่อง สภาพปัจจุบันความต้องการจำเป็นและแนวทางการบริหารจัดการอาชีวศึกษาเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ยุคใหม่ในสถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 1 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายของการจัดการศึกษาและเกิดการพัฒนายั่งยืนสืบต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันความต้องการจำเป็นและแนวทางการบริหารจัดการอาชีวศึกษาเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ยุคใหม่ในสถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 1

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัยไว้เป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันความต้องการจำเป็น และแนวทางการบริหารจัดการอาชีวศึกษา เพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ยุคใหม่ในสถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 1 มีขอบเขต ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของการบริหารจัดการอาชีวศึกษาเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ยุคใหม่

แหล่งข้อมูล ได้แก่ เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศ และเผยแพร่ผ่านอิเล็กทรอนิกส์ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการอาชีวศึกษาเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ยุคใหม่ เพื่อเป็นข้อมูลนำมาใช้ในการจัดทำงานวิจัยนี้

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ องค์ประกอบของการบริหารจัดการอาชีวศึกษาเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ยุคใหม่

2. ศึกษาสภาพปัจจุบันความต้องการจำเป็นของการบริหารจัดการอาชีวศึกษาเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ยุคใหม่ในสถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 1 โดยการตอบแบบสอบถาม

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) ผู้อำนวยการวิทยาลัย จำนวน 11 คน 2) รองผู้อำนวยการวิทยาลัย จำนวน 44 คน 3) หัวหน้าฝ่ายงาน จำนวน 121 คน และ 4) หัวหน้าแผนกวิชาจำนวน 105 คน รวมทั้งสิ้น 281 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) ผู้อำนวยการวิทยาลัย 2) รองผู้อำนวยการวิทยาลัย 3) หัวหน้าฝ่ายงานของวิทยาลัยในสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 1 และ 4) หัวหน้าแผนกของวิทยาลัยในสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 1 ได้มาจากการใช้ตาราง Krejcie & Morgan (1970) ซึ่งได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 162 คน หลังจากนั้นใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สัดส่วนของกลุ่มประชากรที่จะศึกษาทั้งหมดเทียบกับผลลัพธ์ที่ได้จากการใช้ตาราง Krejcie & Morgan ที่ความคลาดเคลื่อน 5%

ตัวแปรที่ศึกษา คือ องค์ประกอบของการบริหารจัดการอาชีวศึกษาเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ยุคใหม่ในสถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 1 ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ 1) การคิดเชิงระบบ 2) พลวัตการเรียนรู้ 3) การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม 4) การจัดการและการถ่ายทอดองค์ความรู้ และ 5) การใช้เทคโนโลยีและการสื่อสาร

3. ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการอาชีวศึกษาเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ยุคใหม่ในสถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 1 โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Information) โดยการสัมภาษณ์ ประกอบด้วย ผู้อำนวยการวิทยาลัย จำนวน 4 คน ที่มีประสบการณ์การบริหารวิทยาลัย 5 ปีขึ้นไป ศึกษาในเทศก์ จำนวน 3 คน เป็นผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกสาขาวิชาการบริหารการศึกษา และอาจารย์มหาวิทยาลัยที่สอนสาขาวิชาการบริหารการศึกษา จำนวน 2 คน รวมจำนวน 9 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตามคุณสมบัติที่กำหนดไว้

ตัวแปรที่ศึกษา คือ แนวทางการบริหารจัดการอาชีวศึกษาเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ยุคใหม่ในสถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 1

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันความต้องการจำเป็นของการบริหารจัดการอาชีวศึกษาเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ยุคใหม่ในสถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 1 สรุปผลการวิจัย ดังในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์ประเมินความต้องการจำเป็นในการบริหารจัดการอาชีวศึกษาเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ยุคใหม่ในสถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 1 โดยรวม

การปฏิบัติ	สภาพที่ปัจจุบัน			สภาพที่ควรจะเป็น				ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	PNI	
1. การคิดเชิงระบบ	3.41	0.85	ปานกลาง	4.59	0.62	มากที่สุด	0.34	5
2. พลวัตการเรียนรู้	3.24	0.77	ปานกลาง	4.63	0.62	มากที่สุด	0.43	3
3. การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม	3.07	0.75	ปานกลาง	4.75	0.52	มากที่สุด	0.55	1
4. การจัดการและการถ่ายทอดองค์ความรู้	3.30	0.80	ปานกลาง	4.67	0.63	มากที่สุด	0.42	4
5. การใช้เทคโนโลยีและการสื่อสาร	3.21	0.89	ปานกลาง	4.62	0.67	มากที่สุด	0.44	2
รวม	3.24	0.81	ปานกลาง	4.65	0.61	มากที่สุด	0.43	

จากตารางที่ 1 พบว่า วิทยาลัยมีสภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการอาชีวศึกษาเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ยุคใหม่ในสถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 1 โดยใช้แบบการเรียงลำดับของข้อมูล โดยรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.24$, S.D. = 0.18) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการคิดเชิงระบบ ($\bar{X} = 3.41$, S.D. = 0.85) มีการปฏิบัติอยู่ในระดับสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการจัดการและการถ่ายทอดองค์ความรู้ ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.63), ด้านพลวัตการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.24$, S.D. = 0.77), ด้านการใช้เทคโนโลยีและการสื่อสาร ($\bar{X} = 3.21$, S.D. = 0.89), และด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม ($\bar{X} = 3.07$, S.D. = 0.75) ตามลำดับ

วิทยาลัยมีสภาพสภาพที่ควรจะเป็นของการบริหารจัดการอาชีวศึกษาเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ยุคใหม่ในสถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 1 โดยใช้แบบการเรียงลำดับของข้อมูล โดยรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65$, S.D. = 0.61) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม ($\bar{X} = 4.75$, S.D. = 0.52) มีการปฏิบัติอยู่ในระดับสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการจัดการและการถ่ายทอดองค์ความรู้ ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.63), ด้านพลวัตการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = 0.62), ด้านการใช้เทคโนโลยีและการสื่อสาร ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.67), และด้านการคิดเชิงระบบ ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = 0.62) ตามลำดับ

ค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการบริหารจัดการอาชีวศึกษาเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ยุคใหม่ในสถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 1 โดยรวม มีค่าเท่ากับ 0.43 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นสูงสุดเป็นอันดับแรก (0.55) รองลงมา คือ ด้านการใช้เทคโนโลยีและการสื่อสาร (0.44), ด้านพลวัตการเรียนรู้ (0.43), ด้านการจัดการและการถ่ายทอดองค์ความรู้ (0.42) และด้านการคิดเชิงระบบ (0.34) ตามลำดับ

2. แนวการบริหารจัดการอาชีวศึกษาเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ยุคใหม่ในสถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 1 ได้แก่ องค์ประกอบของการบริหารจัดการอาชีวศึกษาเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ยุคใหม่ในสถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 1 ในแต่ละด้านทั้ง 5 ด้าน คือ 1) การคิดเชิงระบบ 2) พลวัตการเรียนรู้

3) การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม 4) การจัดการและการถ่ายทอดองค์ความรู้ และ 5) การใช้เทคโนโลยีและการสื่อสาร และกระบวนการบริหาร POLC ได้แก่ 1) การวางแผน (Planning) 2) การจัดองค์กร (Organizing) 3) การนำ (Leading) 4) การควบคุม (Controlling) ผู้วิจัยสรุปประเด็นได้ ดังนี้

1. การคิดเชิงระบบ

- 1.1 มีการวางแผนการบริหารการคิดเชิงระบบที่เชื่อมโยงกัน มองภาพรวม คิดเชิงสังเคราะห์
- 1.2 แต่งตั้งคณะทำงานที่เป็นผู้นำด้านการคิดที่เป็นกระบวนการหรือแบบแผน (Pattern)
- 1.3 สนับสนุนให้ครูมีการกำหนดวัตถุประสงค์และขั้นตอนที่จะทำให้บรรลุผลตามที่ต้องการ ให้บุคลากรมีแนวความคิด ความเชื่อ ความเข้าใจที่ตรงกันที่จะขับเคลื่อนตามแผนที่กำหนดไว้
- 1.4 จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีที่ชัดเจน เพื่อขับเคลื่อนการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตามมาตรฐานที่ 3 ของงานประกันคุณภาพ และสถานการณ์ที่เปลี่ยนไปในปัจจุบัน
- 1.5 นำกระบวนการ PLC มาบูรณาการในการบริหารจัดการเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ยุคใหม่ที่เขียนไว้ในแผนปฏิบัติการ
- 1.6 มีการให้ความรู้ด้านการประกันคุณภาพ เนื่องจากการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้เป็นส่วนหนึ่งของระบบประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อรองรับการพัฒนาตามพันธกิจ ให้บรรลุเป้าหมายและวิสัยทัศน์ของสถาบัน
- 1.7 แต่งตั้งคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบตามแผน และนำผลการประเมินมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงผลการดำเนินงานในครั้งต่อไปให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

2. พลวัตการเรียนรู้

- 2.1 มีการวางแผนยุทธศาสตร์ในการบริหารสถานศึกษาที่มีแผนครอบคลุมหลายมิติ ตลอดจนมีการวางแผนอย่างชัดเจน เพื่อเป็นแนวทางของการใช้รูปแบบบริหารจัดการ
- 2.2 มีกระบวนการสร้างความเข้าใจ และสร้างจิตสำนึกร่วมกัน ประสานงานเพื่อเตรียมความพร้อมทำให้เกิดพลวัตการเรียนรู้ (Learning Dynamic) ในการบริหารจัดการอาชีวศึกษาเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ยุคใหม่
- 2.3 ส่งเสริมให้มีการพัฒนาหลักสูตรวิชาชีพและภูมิปัญญาตามความต้องการของตลาดแรงงานและชุมชน
- 2.4 มีการจัดโครงสร้างองค์การ จากการกำหนดการประชุมและการประสานงานกับทุกฝ่ายงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงโครงสร้างทางกายภาพ (Physical) และข้อมูลด้านอื่นๆ
- 2.5 มีคำสั่งแต่งตั้งบุคลากรให้มีหน้าที่รับผิดชอบอย่างเป็นทางการ โดยมีแบบแผนในการทำงานอย่างจริงจัง ต่อเนื่อง เป็นระบบ
- 2.6 มีการประเมินผลการทำงาน เสนอผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในและผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอกต่อผู้บริหารสถาบัน และสภาสถาบัน เพื่อนำไปพัฒนากิจการของสถาบัน
- 2.7 มีการสร้างช่องทางให้บุคลากรในการเข้าถึงความรู้จากแหล่งต่างๆ ทั้งจากภายในและภายนอก และมีการติดตาม ตรวจสอบการจัดกิจกรรม แก้ไขปัญหาอย่างสม่ำเสมอ

3. การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม

- 3.1 วางแผนเพื่อส่งเสริมการปฏิสัมพันธ์แลกเปลี่ยนความรู้อย่างต่อเนื่อง เปิดโอกาสให้บุคลากรร่วมกันแสดงความคิดเห็นเพื่อพัฒนาสถานศึกษา

3.2 ส่งเสริมการร่วมแรงร่วมใจกันในการทำงานเป็นทีมและมีแรงผลักดันไปสู่การทำงานให้บรรลุเป้าหมายตามที่สถานศึกษากำหนดไว้

3.3 มีการพัฒนากระบวนการสร้างความเข้าใจและสร้างจิตสำนึกร่วมกันในการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของประกันคุณภาพการศึกษา

3.4 มีการดำเนินงานอย่างมีคุณภาพและกำหนดตัวชี้วัดเพื่อการติดตามผลสำรวจตัวเองและสร้างแนวคิดของการทำงานร่วมกันในทีม

3.5 มีการแต่งตั้งคณะทำงานส่งเสริมการดำเนินงานติดตามและประเมินผลตามระยะเวลามีการวัดและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เน้นการวัดประเมินผลตามสภาพจริง

3.6 นำข้อปัญหา Brain Storm เพื่อหาแนวทางแก้ไขที่ตรงและสอดคล้องแล้วปรับปรุงวิธีให้ได้มาตรฐานเพื่อนำไปใช้ในครั้งต่อไป

3.7 สร้างความตระหนักให้ทุกคนมีเป้าหมายเดียวกันยอมรับร่วมกัน มีการวางแผนการทำงานเป็นทีมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการบริหารงาน

4. การจัดการและการถ่ายทอดองค์ความรู้

4.1 มีแผนในการพัฒนา การจัดทำสื่อ การจัดการสารสนเทศในการจัดเก็บองค์ความรู้เพื่อให้บุคลากรได้เรียนรู้อย่างรวดเร็วทันสมัย

4.2 มีการจัดชุมชนแห่งการเรียนรู้ให้บุคลากรได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กันอย่างต่อเนื่อง

4.3 มีการกำหนดทิศทางของการเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ผู้บริหารปฏิบัติเป็นแบบอย่างที่ดีในการมุ่งสู่สังคมแห่งการเรียนรู้

4.4 มีการสื่อสารถ่ายทอดกลยุทธ์สู่การปฏิบัติผ่านช่องทางต่างๆ เช่น เวทีผู้บริหารพบประชาคม การเยี่ยมหน่วยงานประจำปีของผู้บริหารระดับสูงด้วยตนเอง และทางช่องทางสื่อสารประชาสัมพันธ์ภายในวิทยาลัย

4.5 อบรมครูผู้สอนให้มีความรู้ ความเข้าใจการใช้ผ่านโปรแกรมออนไลน์ในการเรียนรู้ การใช้สื่อ และเทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการและการถ่ายทอดองค์ความรู้

4.6 พัฒนาระบบการติดตามและรายงานผลการดำเนินงาน (Project –Based Management) พัฒนาระบบการประเมินและการรับรองคุณภาพเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้

4.7 ส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้และพัฒนาทักษะของบุคลากร ด้านการใช้เครื่องมือคุณภาพและการจัดการความรู้ในการทำงานประจำ เพื่อสนับสนุนให้เกิดโครงการพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการทำงาน

5. การใช้เทคโนโลยีและการสื่อสาร

5.1 วางแผนการพัฒนา Platform และนวัตกรรม เกี่ยวกับกระบวนการเพื่อสนับสนุน การดำเนินการ มีฐานข้อมูลและระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่สนับสนุนการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของสถาบันการอาชีวศึกษา

5.2 มีการยกระดับการพัฒนางาน ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และพัฒนาคนทั้งคณะฯ จัดโครงสร้างหน่วยงานให้เอื้อต่อการใช้งาน ICT กำหนดกลยุทธ์ที่ให้ความสำคัญกับ ICT

5.3 มีระบบที่ช่วยสนับสนุนครูและบุคลากรในการจัดการเรียนรู้และการสร้างความรู้ เช่น การใช้ ICT DLIT และ DLTV

5.4 มีการจัดแสดงผลงาน หรือกิจกรรมแข่งขัน การสร้างสิ่งใหม่ๆ เช่น สิ่งประดิษฐ์ ผลิตภัณฑ์ใหม่ และนวัตกรรม เพื่อใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ

5.5 พัฒนาให้บุคลากรใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างสร้างสรรค์และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง สามารถขับเคลื่อนระบบคลังปัญญาอาชีวศึกษา (Intelligent Unit)

5.6 พัฒนาหลักสูตรด้วยสะเต็มศึกษา การเรียนการสอนระบบดิจิทัล (On-line/Digital Learning Resources)

5.7 มีการเชื่อมโยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) โดยเป็นการเชื่อมโยงข้อมูลทั่วโลกและการเข้าถึงเนื้อหาข้อมูลในระดับโลก ซึ่งจะมีประโยชน์อย่างยิ่งเมื่อนำมาใช้ในการศึกษา High Quality Principles

5.8 มีการวิเคราะห์ผลเพื่อประกอบการตัดสินใจในการปรับปรุงงานและสร้างนวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง และหน่วยงานสามารถใช้เทียบเคียงภายใน (internal benchmark)

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้พบผลการวิจัยสำคัญที่สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันความต้องการจำเป็นการบริหารจัดการอาชีวศึกษาเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ยุคใหม่ในสถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 1 โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการคิดเชิงระบบ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับสูงสุด และสภาพที่ควรจะเป็นของการบริหารจัดการอาชีวศึกษาเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ยุคใหม่ในสถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 1 โดยรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับสูงสุด ส่วนค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการบริหารจัดการอาชีวศึกษาเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ยุคใหม่ในสถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 1 โดยรวม มีค่าเท่ากับ 0.43 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียนมีการวางแผนการบริหารจัดการอาชีวศึกษาเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ยุคใหม่ให้กับบุคลากรอย่างเป็นระบบ มีแนวทางที่จะพัฒนาขีดความสามารถด้านการบริหารจัดการองค์กร เพื่อให้ผลการดำเนินการเป็นที่ยอมรับ ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ มีวิสัยทัศน์ในการบริหารจัดการองค์กร จึงสามารถยกระดับคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ รวมทั้งการออกแบบระบบงาน การใช้วิจัยเป็นฐานในการบริหารจัดการที่ครอบคลุมภารกิจทุกด้าน เพื่อนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ ตรงความต้องการของผู้บริหาร ส่งผลให้สภาพการจัดการคุณภาพของการจัดการศึกษาระดับวิทยาลัยอาชีวศึกษามีความโดดเด่น เป็นไปตามมาตรฐานของการอาชีวศึกษา เพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของขวัญตา เจริญศรี.(2562) ที่ผลการวิจัยพบว่า สภาพการณ์การเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีวิธีคิดแบบองค์รวมวางแผนการทำงานได้ชัดเจนและเป็นระบบ มีความสนใจที่จะค้นหาความรู้ใหม่ ๆ มีวิธีการเรียนรู้หลากหลาย และแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของงาน มีการร่วมคิดร่วมเรียนรู้และปฏิบัติงานร่วมกัน มีการแบ่งปันเพื่อพัฒนาการถ่ายทอดความรู้และนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการสื่อสารและการปฏิบัติงาน โดยมีองค์ประกอบสำคัญคือ 1) การคิดเชิงระบบ 2) พลวัตการเรียนรู้ 3) การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม 4) การจัดการและการถ่ายทอดองค์ความรู้และ 5) การใช้เทคโนโลยีและการสื่อสาร และสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาสิริวิวัฒนา สิริวัชรวรกุล, ณรงค์ พิมสาร และสิริกาญจน์ ธนวุฒิพรพินิต

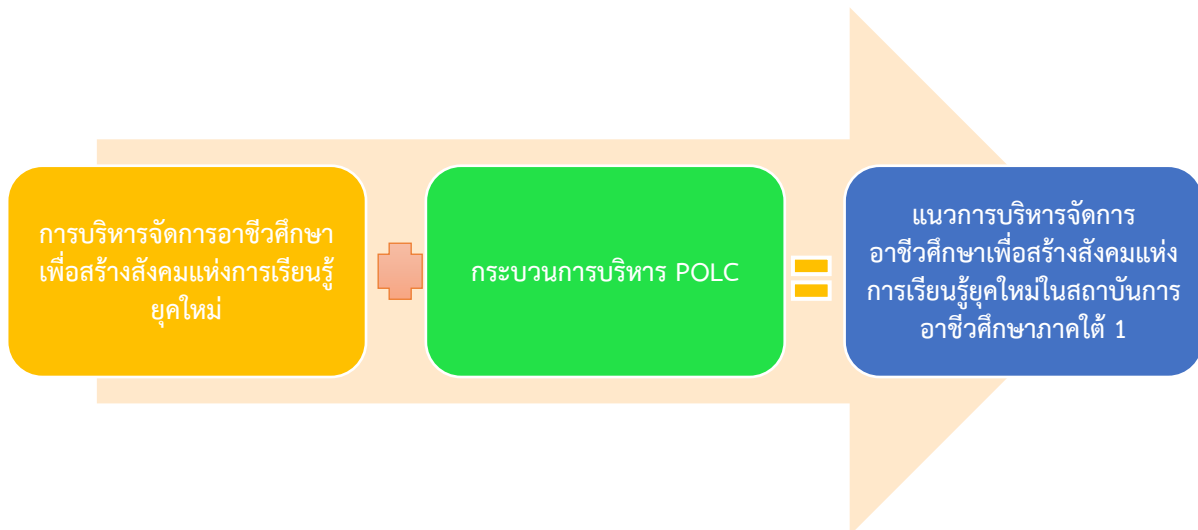

(2563) ที่ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนในสังกัดแห่งการเรียนรู้ จังหวัดนครนายก ประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 2 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบ 1 กระบวนการบริหารกลยุทธ์มี 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกองค์กร 2) การกำหนดพันธกิจและเป้าหมายเชิงกลยุทธ์ 3) การสร้างกลยุทธ์ 4) การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ และ 5) การควบคุมและประเมินผล และองค์ประกอบ 2 คือ มาตรฐานที่ 3 การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้มี 2 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) ความร่วมมือในการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ และ 2) นวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ และงานวิจัย

2. แนวการบริหารจัดการอาชีวศึกษาเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ยุคใหม่ในสถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 1 ได้แก่ องค์ประกอบของการบริหารจัดการอาชีวศึกษาเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ยุคใหม่ในสถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 1 ในแต่ละด้านทั้ง 5 ด้าน คือ 1) การคิดเชิงระบบ 2) พลวัตการเรียนรู้ 3) การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม 4) การจัดการและการถ่ายทอดองค์ความรู้ และ 5) การใช้เทคโนโลยีและการสื่อสาร และกระบวนการบริหาร POLC ได้แก่ 1) การวางแผน (Planning) 2) การจัดองค์กร (Organizing) 3) การนำ (Leading) 4) การควบคุม (Controlling) ซึ่งหลักการบริหารแบบ POLC มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของสิริกาญจน์ ธนุฒิพรพินิต และคณะ (2566) ที่ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษแนวใหม่ตามกรอบอ้างอิงความสามารถทางภาษาของสหภาพยุโรป (CEFR) ระดับมัธยมศึกษา เชื่อมโยงกับการประกันคุณภาพการศึกษา ได้องค์ประกอบ 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษแนวใหม่ตามกรอบอ้างอิงความสามารถทางภาษาของสหภาพยุโรป (CEFR) ประกอบด้วย (1) หลักสูตรภาษาอังกฤษ (2) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (3) การวัดและประเมินผล (4) สื่อ นวัตกรรม/สารสนเทศ (5) การจัดแหล่งเรียนรู้ (6) การจัดบรรยากาศการเรียนรู้ 2) องค์ประกอบของระบบการบริหารจัดการความรู้ K-POLC ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ การให้ความรู้ (Knowledge) การวางแผน (Planning) การจัดองค์กร (Organizing) การชี้นำ (Leading) การควบคุม (Controlling) 3) องค์ประกอบของการประกันคุณภาพการศึกษา ได้แก่ โครงการพัฒนาสมรรถนะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารตามกรอบอ้างอิงความสามารถทางภาษาของสหภาพยุโรป (CEFR) ในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

องค์ความรู้การวิจัย

องค์ความรู้การวิจัยครั้งนี้คือแนวการบริหารจัดการอาชีวศึกษาเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ยุคใหม่ในสถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 1 ได้แก่ องค์ประกอบของการบริหารจัดการอาชีวศึกษาเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ยุคใหม่ในสถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 1 ในแต่ละด้านทั้ง 5 ด้าน คือ 1) การคิดเชิงระบบ 2) พลวัตการเรียนรู้ 3) การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม 4) การจัดการและการถ่ายทอดองค์ความรู้ และ 5) การใช้เทคโนโลยีและการสื่อสาร และกระบวนการบริหาร POLC ได้แก่ 1) การวางแผน (Planning) 2) การจัดองค์กร (Organizing) 3) การนำ (Leading) 4) การควบคุม (Controlling) สรุปดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้การวิจัย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการวิจัยเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นในการบริหารจัดการอาชีวศึกษาเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ยุคใหม่ในสถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 1 พบว่า ค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นรายด้านที่อยู่อันดับ 1 คือ การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม เหตุนั้น สถาบันการอาชีวศึกษาควรพัฒนาบุคลากรให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีมด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การระดมความคิด การอภิปราย การเล่นเกมบทบาทสมมติ การเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ และการโค้ชชิ่ง เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาการบริหารจัดการอาชีวศึกษาด้วยการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีมในสถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 1 เพื่อให้สอดคล้องกับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา

2.2 ควรมีการทำวิจัยเชิงสถิติเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีมเพื่อการบริหารจัดการอาชีวศึกษาเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ยุคใหม่

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่

2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้การรู้ภาษาต่างประเทศ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560). กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.

ขวัญตา เจริญศรี (2562). รูปแบบสังคมแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครนครปฐม. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- พระมหาสิริวัฒนา สิริวัชรวรกุล, ณรงค์ พิมสาร และสิริกาญจน์ ธนวุฒิพรพินิต. (2563). รูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนในสังกัดทบวงการเรียนรู้อิงจังหวัดนครนายก. **วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย**. 7(2). 188-202.
- มัทนา วังถนอมศักดิ์. (2550). รูปแบบแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน. **ดุสิตนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต**. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เรชา ชูสุวรรณ. (2550). รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของสมรรถนะบุคคลที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้. **ดุสิตนิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต**. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- วิทยาลัยอาชีวศึกษากาญจนดิษฐ์. (2563). รายงานการประเมินตนเองของวิทยาลัยอาชีวศึกษากาญจนดิษฐ์. สุราษฎร์ธานี: วิทยาลัยอาชีวศึกษากาญจนดิษฐ์.
- สาโรจน์ ขอจ่วนเดียว. (2561). กลยุทธ์การบริหารการประกันคุณภาพของวิทยาลัยเทคนิค สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. **ดุสิตนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต**. มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2552). **ระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา พ.ศ. 2552**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562). **สรุปสาระสำคัญแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560-2564**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579**. กรุงเทพมหานคร: พรินทวนกราฟฟิค.
- สิริกาญจน์ ธนวุฒิพรพินิต และคณะ. (2566). รูปแบบการบริหารจัดการการเรียนรู้ภาษาอังกฤษแนวใหม่ตามกรอบอ้างอิงความสามารถทางภาษาของสหภาพยุโรป (CEFR) ระดับมัธยมศึกษา เชื่อมโยงกับการประกันคุณภาพการศึกษา. **วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย**. 10(3). 351-362.
- Keeves, Peter J. (1988). **Model and Model Building: Educational Research Methodology and Measurement : An International Handbook**. Oxford: Pergamon Press.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. **Educational and Psychological Measurement**. 30(3). 607-610.